

Het gouden uur

Wytske Versteeg

Querido

232 pagina's / € 22,99

Extra tips en achtergronden bij het Leesclubdossier in Boekenpost 184

Over het boek

Enige tijd na de brand in een opvang voor asielzoekers vertrekt de Nederlandse Mari, die daar werkte, naar Sarakina. Die (fictieve) plaats grenst aan het land waar de verdwenen Ahmad, een vluchteling die zij in huis had genomen, vandaan kwam. Ahmad verdween in de nacht van de brand. Vlak voor Mari's vertrek ontving ze een pakket van hem met papieren die ze niet kan lezen.

Haar 'voorwendsel' voor die reis is het blootleggen van archeologische bijzonderheden die de regio interessant maken voor toeristen. Haar gids is de oudere Tarik, die al jaren in het dorp woont, maar een verleden heeft als kampbewaker onder het gewelddadige regime van het door burgeroorlog verscheurde buurland. Hij leest Mari de papieren van Ahmad voor.

Het gouden uur is een roman over de (on)mogelijkheid van hulpverlening die laat zien hoe moeilijk het is om elkaar echt te leren kennen.

Over de auteur

Het gouden uur is de vijfde roman van Wytske Versteeg (1983) die politicologie studeerde en een opleiding volgde aan de toneelschool in Gent. Ze werkte als onderzoeker en promoveerde op hoe mensen met elkaar spreken en onderhandelen over kennis en over het recht van spreken. Versteeg debuteerde met *Dit is geen dakloze* (2008), een essay over hoe niet-daklozen kijken naar dakloosheid en wat dat zegt over de niet-daklozen. Haar romandebuut, *De wezenlozen*, volgde in 2012.

[De website van Wytske Versteeg](#)

Discussietips

1. Welke verbinding(en) leg je tussen het motto van Friedrich Hölderlin en de roman die volgt?
2. 'Jij had iets waarnaar ik hongerde, iets wat ik zelf niet eens kon definiëren' (p. 9) zegt Mari. Wat is het dat ze bij Ahmad hoopte te vinden?
3. Waarom is Mari eigenlijk in de hulpverlening gaan werken?
4. 'Mijn te grote betrokkenheid' is een probleem in Mari's functioneren. Hoe uit zich dat?
5. Mari beschrijft (p. 41-43) een van de 'momenten van vervreemding' die ze vaker heeft meegemaakt, al sinds haar vijfde. Welke functie heeft dit in het geheel van de roman?
6. Mari voelt zich nutteloos in Sarakina en vraagt Tarik haar te helpen om contacten te leggen. Hij geeft 'een antwoord dat niets betekende' en vertelt dan het verhaal over een reus (p. 55). Hoe duid je dit verhaal?
7. Tarik verzint verhalen over de streek voor Mari en helpt haar niet echt bij haar werk. Maar toch 'tot zijn verbazing wil hij niet dat ze vertrekt, niet meer' (p. 104). Wat brengt het contact met Mari hem?
8. Wat is Tariks positie in Sarakina? In hoeverre is hij er thuis en in hoeverre verandert zijn situatie door het contact met Mari?
9. De titel *Het gouden uur* komt letterlijk enkele keren voor in de roman. Op wat voor momenten is dat?
10. Hoe verklaar je de heftige fysieke reactie bij Tarik nadat hij de oude Mabruk heeft geholpen die zich heeft verwond met zijn mes?
11. Waarom verlaat Tarik zijn geliefde Karima zonder uitleg?
12. In hoeverre zijn de verdwijning van Ahmad en die van Tarik met elkaar te vergelijken en waarin verschillen ze?
13. Als je de houding tegenover vluchtelingen bekijkt van de begeleiders bij Momo, de tuinders op het complex Paradijs en de inwoners van Sarakina, hoe zou je elk dan typeren?
14. 'Ik heb twee keuzes en de ene is om jouw woorden te laten groeien tot ze luid genoeg zijn om alles te overstemmen. De andere is om je stem kleiner en stiller te maken, totdat je tenslotte helemaal verdwijnt' (p. 128-129). Zo richt Mari zich tot de afwezige Ahmad in het korte hoofdstuk dat aan zijn verhaal voorafgaat. Welke keuze maakt ze? In hoeverre is het een bewuste keuze?
15. 'Dankbaarheid bestaat niet zonder haat' (p. 131) staat in Ahmads papieren. Wat vind je van die stelling?
16. Hoe is Ahmad gaan kijken naar Mari?
17. Welk beeld schetst de roman van de hulpverlening aan vluchtelingen? Wat is jouw visie?

18. Hoe heb je Ahmads beschrijving van het leven tijdens een burgeroorlog ervaren?
19. Wat voor betekenis heeft muziek voor Ahmad?
20. Ahmad schrijft over Mari's hulpverlening: 'het moet een grote leegte geweest zijn die je probeerde te vullen' (p. 208). Wat vind je van die analyse?
21. In *Het gouden uur* komen drie vertellers aan het woord: Mari en Ahmad als ik-vertellers en een personale verteller die de geschiedenis van Tarik uit de doeken doet. Hoe heb je deze opzet ervaren?
22. Tarik voelt uiteindelijk 'een vreemde verwantschap' (p. 211) met Ahmad, wiens verhaal hij voorleest aan Mari. Waar zit dat in denk je?
23. Waarom probeert Tarik op de laatste pagina's de vluchtelingen in de bergen te helpen?
24. Hoe interpreteer je de slotregels, wat gebeurt er met Tarik?
25. Recensent Thomas de Veen (*NRC*, 14-10-2022) stelt dat Versteeg voor haar personages zowel sympathie als antipathie wekt en dat 'elk van de personages even interessant wordt'. Hoe denk je over die stelling?
26. Recensenten prijzen het schrijven van Versteeg: de beheersing van dialogen en natuurbeschrijvingen, de aforismen die je 'citeert om hun pijnlijke treffendheid' (*NRC*), de ritmische en heldere zinnen. Maar anderen vinden dat het geheel soms wat 'bloedeloos' wordt en het ontbreekt aan wat lucht en humor. Hoe heb jij stijl en taalgebruik ervaren?
27. Femke Essink schrijft in *Trouw* (8-10-2022): 'In alle ernst mist de roman soms wat lucht, zodanig dat je hoopt dat iemand opstaat om desnoods een mop te vertellen, zoals een welgemikte grap ook een begrafenis draaglijk kan maken. Versteeg laat uiteindelijk via de hoop dat beetje lucht binnen. "Hoop is een tweesnijdend zwaard", zegt Tarik: het kan je maken, het kan je breken. En toch. Bijna een roman lang zitten de personages hopeloos vast, in hun leven, hun herinneringen. Juist dankzij anderen lijken ze daaruit los te breken. Zo biedt *Het gouden uur* ook de lezer hoop, die denkt aan Moria en Ter Apel en probeert het cynisme op afstand te houden: mensen kunnen elkaar misschien nooit helemaal begrijpen of echt helpen, ze kunnen elkaar wel in beweging brengen.' Deel je Essinks conclusie dat de roman ook de lezer hoop geeft?

Achtergronden

1. YouTube: gesprek met Wytske Versteeg tijdens [Bazarow Live](#) in de Bibliotheek Neude. Het gesprek begint na 2.10 minuten en duurt circa 30 minuten.
2. Video: Interview met Wytske Versteeg in het programma [De Taalstaat](#) (17 december 2022).
3. Lees de eerste pagina's van de roman op de website van [Athenaeum Boekhandel](#).
4. Lezersrecensie op de website [Hebban](#).